

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 147/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, advokátska kancelária, Hlavná 50, Prešov, proti upovedomeniu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/2 Pz 36/21/1000 z 9. decembra 2021 a proti upovedomeniu Krajskej prokuratúry v Košiciach č. k. 4 Kn 279/21/8800 z 29. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou zo 14. februára 2022 doručenu ústavnému súdu toho istého dňa domáha vyslovenia porušenia základného práva na právnu ochranu na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) upovedomením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), ako aj upovedomením Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“). Požaduje, aby boli upovedomenia generálnej prokuratúry a krajskej prokuratúry zrušené a vec bola vrátená generálnej prokuratúre, resp. krajskej prokuratúre na ďalšie konanie. Zároveň požaduje zakázať generálnej prokuratúre a krajskej prokuratúre pokračovať v porušovaní jeho práva. Napokon sa domáha náhrady všetkých trov konania od generálnej prokuratúry a od krajskej prokuratúry.
2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav veci:
3. Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Košice (ďalej len „vyšetrovateľ“) je vedené pod ČVS: ORP-10/3-VYS-KE-2020 trestné konanie, v rámci ktorého je stíhaná ako obvinená bývalá manželka sťažovateľa a matka ich troch spoločných maloletých detí [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obvinená“) za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona tým, že sťažovateľovi neumožňovala styk s maloletými deťmi upravený neodkladnými opatreniami. Jej konanie spočívalo v tom, že maloleté deti neodovzdala pred svojím bydliskom na styk

sťažovateľovi, resp. nedoviezla maloleté deti do miesta bydliska sťažovateľa a neodovzdala mu ich. Obvinená sa bráni iba tým, že maloleté deti údajne nechcú byť v kontakte so sťažovateľom, čím marí výkon úradného rozhodnutia. V tomto trestnom konaní je sťažovateľ v procesnom postavení poškodeného.

4. Uznesením vyšetrovateľa z 8. júna 2021 bolo rozhodnuté o pribratí znalkyne na podanie znaleckého posudku na tri maloleté deti, ako aj na obvinenú a sťažovateľa. Na základe tohto uznesenia sa má vykonať psychologické vyšetrenie všetkých týchto osôb.

5. Proti uzneseniu vyšetrovateľa sťažovateľ podal sťažnosť s tým, aby uznesenie bolo zrušené ako neopodstatnené. Namietal, že uznesenie o pribratí znalkyne nemá žiaden vzťah k predmetu dokazovania, pretože v prípade trestných stíhaní vo veci prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona sa maloleté dieťa nevypočúva a ani sa naň nerobí znalecký posudok z oblasti psychológie z dôvodu, že maloleté dieťa nemá neodkladným opatrením uloženú žiadnu povinnosť. Túto má iba rodič (v danom prípade obvinená). Došlo aj k výsluchu maloletého syna sťažovateľa, avšak bez toho, aby sťažovateľ ako jeho zákonný zástupca bol o tom vyzozumený (teda v rozpore s ustanovením § 135 ods. 1 Trestného poriadku).

6. Uznesením Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1Pv 142/20/8802 z 29. júla 2021 bola sťažnosť zamietnutá ako nedôvodná. Podľa názoru okresnej prokuratúry postup vyšetrovateľa je vecne správny, zákonný a dôvodný, keďže psychologické vyšetrenie v danej veci je potrebné pre objektívne zistenie aktuálneho psychického stavu vyšetrovaných osôb, vzájomných interakcií medzi vyšetrovanými osobami, ako aj ďalších skutočností vyplývajúcich z uznesenia vyšetrovateľa. Dôvody uvádzané sťažovateľom nie sú takého charakteru, aby opodstatňovali zrušenie uznesenia vyšetrovateľa.

7. Sťažovateľ podaním zo 17. augusta 2021 požiadal krajskú prokuratúru o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia okresnej prokuratúry s tým, aby sa uznesenie vyšetrovateľa o pribratí znalkyne z 8. júna 2021 v spojení s uznesením okresnej prokuratúry z 29. júla 2021 zrušilo. Krajská prokuratúra však sťažovateľa nikdy neupovedomila o tom, ako vybavila jeho žiadosť zo 17. augusta 2021, resp. ako s ňou naložila.

8. Návrhom z 13. októbra 2021 požiadal sťažovateľ ako poškodený generálnu prokuratúru o zrušenie uznesenia vyšetrovateľa z 8. júna 2021 v spojení s uznesením okresnej prokuratúry z 29. júla 2021, a to v zmysle ustanovenia § 364 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

9. Upovedomením generálnej prokuratúry č. k. IV/2 Pz 36/21/1000 z 9. decembra 2021 doručeným sťažovateľovi 15. decembra 2021 bolo najprv konštatované, že návrh sťažovateľa zo 17. augusta 2021 doručený krajskej prokuratúre bol ňou 6. septembra 2021 postúpený generálnej prokuratúre ako návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Ďalej sa konštatovalo, že generálnej prokuratúre bol 13. októbra 2021 doručený aj návrh sťažovateľa z toho istého dňa na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Generálna prokuratúra dospela k názoru, že sťažovateľ nie je osobou oprávnenou na podanie návrhu na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 364 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Vzhľadom na ustanovenie § 364 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku môže podať do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia

(inter alia) poškodený v neprospech obvineného. Keďže poškodený môže podať návrh len v neprospech obvineného a keďže uznesenie o pribratí znalkyne v predmetnej trestnej veci nie je možné vyhodnotiť ako také, ktoré by bolo vydané v prospech obvinenej, nie je sťažovateľ ako poškodený osobou oprávnenou podať návrh na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku.

10. Žiadosťou z 21. decembra 2021 sa sťažovateľ domáhal od krajskej prokuratúry preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia okresnej prokuratúry vo veci sp. zn. 1Pv 142/20/8802. Poukázal na to, že rovnakú žiadosť podal už 17. augusta 2021, pričom sa opieral o príkaz generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní (ďalej len „príkaz č. 11/2019“). Podľa čl. 1 príkazu č. 11/2019 tento upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu, spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku, alebo odstránenia priesťahov prokurátora v predsúdnom konaní, a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. Krajská prokuratúra obsah podania zo 17. augusta 2021 nesprávne vyhodnotila ako návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní a postúpila ho na rozhodnutie generálnej prokuratúry. Keďže žiadosť sťažovateľa zo 17. augusta 2021 nebola vybavená zo strany krajskej prokuratúry, ako aj z dôvodu právnej istoty sťažovateľa, podal 13. októbra 2021 aj návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní adresovaný generálnej prokuratúre. Z upovedomenia generálnej prokuratúry č. k. IV/2 Pz 36/21/1000 z 9. decembra 2021 vyplynulo, že sťažovateľ nie je osobou oprávnenou podať návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní, čo znamená, že sa o jeho návrhu nerozhodovalo z formálnych dôvodov. Právny názor generálnej prokuratúry uvedený v jej upovedomení z 9. decembra 2021 znamená vo svojich dôsledkoch uplatnenie príkazu č. 11/2019, keďže podľa neho žiadosť sťažovateľa nemožno považovať za opravný prostriedok či iné podanie podľa Trestného poriadku.

11. Upovedomením krajskej prokuratúry č. k. 4 Kn 279/21/8800 z 29. decembra 2021 doručeným splnomocnencovi sťažovateľa 3. januára 2022 bolo oznámené, že príkaz č. 11/2019 upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní, a nemožno ho považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. Ustanovenie § 363 ods. 1 Trestného poriadku upravuje právomoc generálneho prokurátora zrušiť právoplatné rozhodnutia prokurátora alebo policajta, ak nimi, alebo v predchádzajúcom konaní, bol porušený zákon, pričom vzhľadom na ustanovenie § 364 ods. 2 Trestného poriadku generálny prokurátor môže rozhodnúť podľa § 363 ods. 1 aj bez návrhu podľa ods. 1 tak v prospech, ako aj v neprospech obvineného, a nie je pritom viazaný návrhom podaným podľa ods. 1. V zmysle príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 4/2006 z 31. januára 2006 o postupe prokurátorov v trestnom konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch v znení neskorších príkazov (ďalej len „príkaz č. 4/2006“) je podľa čl. 1 upravený postup prokurátorov v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch podľa ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku. V zmysle čl. 7 ods. 2 písm. f) príkazu č. 4/2006 právoplatným

rozhodnutím uvedeným v odseku 1 sa rozumie najmä uznesenie, ktorým sa rozhodlo podľa § 142 ods. 1 a § 147 ods. 1 Trestného poriadku o znaleckej činnosti, čo bolo aj v danom prípade.

II.

Argumentácia sťažovateľa

12. Sťažovateľ je toho názoru, že v rámci trestného konania vyčerpal všetky opravné prostriedky, ako aj prostriedky nápravy nezákonného stavu na všetkých úrovniach orgánov prokuratúry.

13. Podľa názoru sťažovateľa uznesenie okresnej prokuratúry č. k. 1Pv 142/20/8802 z 29. júla 2021 je zjavne arbitrárne, pretože nedáva žiadnu odpoveď na podstatné a konkrétne sťažnostné námietky, a to najmä na námietku, podľa ktorej v prípade trestných stíhaní vedených pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona sa maloleté dieťa nevypočúva a ani sa naň nerobí znalecký posudok z oblasti psychológie, pretože maloleté dieťa nemá neodkladným opatrením uloženú žiadnu povinnosť (je teda zbytočné skúmať jeho psychický stav a pod.). Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove v inej obdobnej veci.

14. Ďalej sťažovateľ zdôrazňuje, že zo strany obvinenej neexistuje žiadna psychická príprava maloletých detí na styk so sťažovateľom, ale práve naopak, obvinená vplýva na maloleté deti manipulačne a programuje ich tak, aby odmietali styk so sťažovateľom. Okrem toho sa priznala, že maloleté deti mali možnosť prečítať si neodkladné opatrenie upravujúce styk sťažovateľa s nimi počas vianočných a novoročných sviatkov v roku 2021.

15. Sťažovateľ zdôrazňuje, že od 14. decembra 2020 sa jeho styk s maloletými deťmi vôbec nerealizuje, a to aj napriek tomu, že pravidelne dochádza pred bytovku, kde maloleté deti bývajú, a svoj príchod obvinenej sms správou oznámi.

16. Keďže podľa názoru sťažovateľa je nepochybné, že v prípade trestných stíhaní vo veci prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona sa maloleté dieťa nevypočúva a ani sa naň nepodáva znalecký posudok z oblasti psychológie, treba uznesenie vyšetrovateľa z 8. júna 2021 v spojení s uznesením okresnej prokuratúry z 29. júla 2021 považovať za také, ktoré bolo vydané v prospech obvinenej (môže totiž pomôcť jej obhajobe). Pokiaľ preto sťažovateľ ako poškodený za uvedených okolností podal proti uzneseniu o pribratí znalkyne generálnej prokuratúre návrh z 13. októbra 2021 na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní, potom nepochybné išlo o návrh v neprospech obvinenej v zmysle § 364 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, o ktorom generálna prokuratúra mala povinnosť meritórne konať a rozhodnúť.

17. Ak by sa pripustil iný výklad, potom by čl. 7 ods. 2 písm. f) príkazu č. 4/2006 nemal žiaden zmysel a význam, pretože by potom žiadne uznesenie o znaleckej činnosti nemohlo byť posúdené ako také, ktoré bolo vydané v prospech obvineného. Znamenalo by to, že poškodený nemôže podať návrh proti žiadnemu uzneseniu o znaleckej činnosti, keďže výsledok znaleckého dokazovania môže byť tak v prospech, ako aj v neprospech obvineného. Podstatné pri riešení tejto otázky je však to, či uznesenie o znaleckej činnosti môže pomôcť obhajobe obvineného. V kladnom prípade návrh zo strany poškodeného na zrušenie uznesenia o znaleckej činnosti treba považovať za návrh podaný oprávnenou osobou, keďže smeruje v neprospech obvineného.

18. Upovedomenie generálnej prokuratúry z 9. decembra 2021 je ústavne neudržateľné, pretože porušuje základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že nedošlo k meritórnemu vybaveniu jeho návrhu z 13. októbra 2021 napriek tomu, že na to boli splnené všetky zákonné podmienky.

19. Vo vzťahu k upovedomeniu krajskej prokuratúry č. k. 4 Kn 279/21/8800 z 29. decembra 2021 treba vychádzať z toho, že krajská prokuratúra je podriadená vo vzťahu ku generálnej prokuratúre. Ak podľa názoru generálnej prokuratúry uvedeného v jej upovedomení z 9. decembra 2021 sťažovateľ nie je osobou oprávnenou na podanie návrhu na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 364 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, potom krajská prokuratúra nemohla tieto závery generálnej prokuratúry ignorovať (bez ohľadu na ich vecnú nesprávnosť), žiadosť sťažovateľa nevybaviť a navyše veľmi zvláštnym a absolútne nepriamym spôsobom poukázať na to, že ohľadom právoplatného uznesenia o znaleckej činnosti môže konať iba generálna prokuratúra v rámci ustanovenia § 363 a nasl. Trestného poriadku. Upovedomenie generálnej prokuratúry z 9. decembra 2021 vo svojich dôsledkoch zakladá uplatnenie príkazu č. 11/2019, keďže žiadosť sťažovateľa nie je možné (podľa názoru generálnej prokuratúry) považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. Preto krajská prokuratúra bola povinná žiadosť sťažovateľa z 21. decembra 2021 riadne vybaviť v zmysle príkazu č. 11/2019.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. Ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa treba považovať za neprípustnú.

22. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná len subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv nerozhodujú všeobecné súdy.

23. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

24. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

25. Ústavná sťažnosť smeruje v prvom rade proti upovedomeniu generálnej prokuratúry z 9. decembra 2021 o nevyhovení návrhu sťažovateľa na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku vo vzťahu voči uzneseniu okresnej prokuratúry z 29. júla 2021 o zamietnutí sťažnosti podanej sťažovateľom proti uzneseniu vyšetrovateľa o pribratí znalkyne na vypracovanie

znaleckého posudku na tri maloleté deti, ako aj na sťažovateľa a obvinenú, a to z dôvodu, že sťažovateľa nemožno považovať za osobu oprávnenú podať návrh podľa § 364 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľ alternatívne napáda aj upovedomenie krajskej prokuratúry z 29. decembra 2021, ktorým táto nevyhovela žiadosti sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti postupu a uznesenia okresnej prokuratúry z 29. júla 2021, resp. z 21. decembra 2021 s poukazom na to, že právomoc zrušiť toto uznesenie má iba generálny prokurátor postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Krajská prokuratúra tým podľa názoru sťažovateľa nerešpektovala právny názor generálnej prokuratúry vyjadrený v jej upovedomení z 9. decembra 2021, podľa ktorého sťažovateľ nie je osobou oprávnenou podať návrh podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku (a to bez ohľadu na to, že tento právny názor je podľa sťažovateľa neakceptovateľný), čo znamená, že on ako poškodený nemohol použiť proti uzneseniu okresnej prokuratúry žiaden opravný prostriedok či iné podanie podľa Trestného poriadku.

26. Z pohľadu ústavného súdu sťažovateľ dosiaľ nevyčerpal všetky právne prostriedky nápravy tvrdených porušení jeho práva, ktoré v danom prípade prichádzajú do úvahy. Totiž, ak by sa aj malo pripustiť, že pribratie znalkyne nebolo v danom prípade namieste (teda, že išlo o nadbytočné dokazovanie spôsobilé zvýhodniť obvinenú, resp. skomplikovať postavenie sťažovateľa), táto skutočnosť by sama osebe bez ďalšieho porušenie označeného práva nemusela znamenať. Bez ohľadu na takýto postup vyšetrovateľa a na prípadný výsledok znaleckého dokazovania by napokon mohlo dôjsť k právoplatnému zastaveniu trestného stíhania proti obvinenej, čo by znamenalo, že sťažovateľ ako poškodený by nepochybne mohol využiť účinný prostriedok nápravy aprobovaný právnym poriadkom. Z pohľadu tejto eventuality sa ústavná sťažnosť javí ako predčasná.

27. V prípade, že by bola vo veci podaná obžaloba, bude v právomoci všeobecných súdov vyriešiť otázku, či bolo znalecké dokazovanie namieste a či sú jeho výsledky (nech sú už akékoľvek) pre rozhodnutie vo veci samej použiteľné a relevantné.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu